

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Blok 1

Maximumscore 3

- 1 De 'volmaakte' hoveling moest (drie van de volgende):
- goede manieren / verfijnde omgangsvormen hebben.
 - goed zijn in krijgskunde.
 - goed kunnen dansen.
 - goed zijn in muziek.
 - dichter of liefhebber van literatuur (de schone letteren) zijn.
 - een goede spreker zijn.
 - kennis tonen van de kunst.
 - op de hoogte zijn van de wetenschap.

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 2 twee van de volgende:
- (*prestige*) Vorsten konden (eeuwige) roem vergaren met hun kunstverzameling.
 - (*vroomheid*) Door het laten maken van kunstwerken met een vrome inhoud toonde de vorst zijn 'liefde tot God'.
 - (*esthetisch vermaak*) Om het plezier in kunstwerken als zelfstandige voorwerpen / als decoratie in de vertrekken.
 - (*gespreksstof*) Kunstwerken gaven stof voor gesprekken aan het hof over de schoonheid ervan (ernaar kijken, erover praten, erover lezen).

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 3 twee van de volgende:
- Kunstenaars dienden kennis genomen te hebben van de volmaakte voorbeelden van kunstenaars uit hun eigen tijd (en de periode daarvoor), zoals het werk van Michelangelo.
 - Kunstenaars dienden aspecten zoals de proportieeler / anatomie / perspectief / compositieeler te kunnen toepassen.
 - Kunstenaars dienden kennis genomen te hebben van de kunsttheorie, kunstgeschriften en vooral van de kunst uit de klassieke oudheid.

per juist antwoord

1

Maximumscore 2

- 4 twee van de volgende:
- (*bepaalde vrijheid*) De hofkunstenaar moest voor bepaalde zaken toestemming vragen aan de vorst, bijvoorbeeld om op reis te gaan of om opdrachten van buiten te aanvaarden.
 - (*artistieke beperking*) De hofkunstenaar kon de opdrachteisen van zijn beschermheer nauwelijks omzeilen en moest soms ook opdrachten uitvoeren die hij ongewenst vond.
 - (*relatieve bestaanszekerheid*) De hofkunstenaar was afhankelijk van één vorst en kon bij de dood van die vorst in een keer alle zekerheden kwijtraken.

per juist antwoord

1

Schoolexamen ckv2 havo 2006-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
5 ☐ Er werd gebruik gemaakt van de volgende moeilijke schildertechnieken (de antwoorden moeten de volgende strekking hebben):	
• <i>frescotechniek</i> : Fresco's vergen veel vakmanschap van de schilder omdat deze heel snel en meteen goed moet schilderen in natte kalk. Verbeteringen zijn niet mogelijk en door vertragingen ontstaan vlekken. (Daarnaast gaat het doorgaans om grote schilderijen.)	<u>1</u>
• <i>bijzondere perspectiefteknik</i> : 'Di sotto in su' / de schijnreliëfs vereist/vereisen van de schilder een technisch perfecte uitvoering van de perspectief omdat de figuren 'verkort' weergegeven worden: driedimensionale mensfiguren moeten heel levensecht op het tweedimensionale vlak weergegeven worden	<u>1</u>
Maximumscore 2	
6 ☐ twee van de volgende:	
• De klassieke/Romeinse ornamenten (zoals de geschilderde gewelven met in medaillons portretten van Romeinse keizers en in de lunetten schijnreliëfs met verhalen uit de klassieke mythologie) leggen een visuele relatie tussen de status en macht van de Gonzaga's en de klassieke oudheid.	
• De hofscène is hoog op de muur geschilderd, waardoor de beschouwer tegen de Gonzaga's moest opkijken.	
• De Gonzaga's staan centraal in de voorstelling.	
• Door de weergave van de twee heersers (de Duitse keizer Frederik III en koning Christiaan I van Denemarken) worden de relaties van de Gonzaga's met de Europese macht getoond.	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 3	
7 ☐ Een opdrachtgever kon (mee)bepalen (drie van de volgende):	
• welke techniek er gebruikt moest worden.	
• welke materialen er gebruikt moesten worden.	
• welke afmetingen het werk moest hebben.	
• hoeveel assistenten er mee mochten/konden werken aan het werk.	
• wat de assistenten mochten doen aan het werk.	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 3	
8 ☐ De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:	
• <i>groepje A</i> : Ludovico Gonzaga en zijn vrouw zijn zittend op een stoel weergegeven. Zij kijken niet naar anderen. Ludovico's blik en houding stralen autoriteit/gezag uit. Barbara heeft een rustige, zelfverzekerde blik en houding	<u>1</u>
• <i>groepje B</i> : Deze hovelingen zijn weliswaar ondergeschikt, maar maken een onafhankelijke indruk. Zij staan met hun handen in de zij en kijken weg van hun meester(es). Zij hebben een trotse/autoritaire blik en houding	<u>1</u>
• <i>groepje C</i> : Deze hovelingen staan lager in de hiërarchie. Zij kijken met ontzag/onzekerheid op naar de belangrijke hovelingen	<u>1</u>

Schoolexamen ckv2 havo 2006-II

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Maximumscore 2

- 9 twee van de volgende:
- De acteurs zijn gericht op de beschouwer: hierdoor lijkt er direct contact tussen het videobeeld en de beschouwer.
 - De beelden zijn heel scherp en realistisch: hierdoor kun je de uiting van de emoties heel nauwkeurig zien en herkennen.
 - Door de uitgesproken mimiek en gebaren zijn de verschillende emoties goed herkenbaar.
 - De acteurs treden op als een groep: hierdoor worden de emoties versterkt.
 - Extreme slow motion: hierdoor zie je als beschouwer heel geleidelijk de expressie van de emoties ontstaan.

per juist antwoord

1

Blok 2

Maximumscore 2

- 10 drie van de volgende:
- het instuderen van muziekstukken met ensembles en/of zangers
 - het organiseren van uitvoeringen
 - het dirigeren van uitvoeringen
 - het aanstellen/selecteren van musici en zangers
 - het geven van muzieklessen
 - het zelf uitvoeren van / meespelen met concerten
 - het vergezellen van de vorst op diverse reizen

Indien drie antwoorden juist

2

Indien twee antwoorden juist

1

Indien één/geen antwoord juist

0

Maximumscore 1

- 11 Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
De hofcomponist (aangenomen dat hij niet van adel was) had een status die vergelijkbaar was met die van een ambachtsman, dus relatief laag. In opdracht van het hof leverde hij de gevraagde muziek. (De hofcomponist had een hogere status als hij van adel was of als hij daarnaast andere functies, zoals die van diplomaat, bekleedde.)

Maximumscore 2

- 12 In de tekst van het madrigaal staat dat de zon opkomt / alles tot leven komt (e.d.). De muziek illustreert dat met een soort toename in verschillende aspecten (twee van de volgende):
- De inzet van de verschillende stemmen verloopt globaal van lagere stemmen naar hogere stemmen.
 - Na elkaar zetten meer stemmen in / het gaat van minder druk/vol naar een drukker/voller stemmenweefsel.
 - Het begint zacht en wordt vervolgens luider.
 - Het ritme wordt beweeglijker.
 - De wijze van zingen verloopt van terughoudend naar actiever.

per juist antwoord

1

Maximumscore 1

- 13 De verschillende stemmen zetten vaak na elkaar in (polyfonie), waardoor de gezongen woorden niet tegelijkertijd klinken en daarom niet goed verstaanbaar zijn.

Antwoorden

Deel-
scores

Maximumscore 1

- 14 één van de volgende:
- De melodie is syllabisch / op elke lettergreep een noot / de gezongen melodie volgt de woorden / de melodie wordt niet versierd / de vertellende manier van zingen.
 - De begeleiding ondersteunt de melodie met slechts enkele akkoorden / de begeleiding bestaat uit een basso continuo.

Maximumscore 2

- 15 twee van de volgende:
- De melodie wordt sterk versierd.
 - Er zijn veel tonen per lettergreep.
 - De muzikale zinnen zijn vrij lang / afgerond.
 - In de begeleiding worden (naast akkoorden) ook zelfstandige melodieën gespeeld / er komt imitatie voor.
 - (Naast akkoordinstrumenten) spelen ook andere / melodie-instrumenten mee.
 - Het is soms dissonant.

per juist antwoord

1

Maximumscore 1

- 16 één van de volgende:
- In *L'Orfeo* werden voor het eerst ook de teksten gezongen die gewoonlijk gesproken werden. Een gezongen tekst is over het algemeen moeilijker te verstaan dan een gesproken tekst. Nu kon het publiek de tekst meelesen, zodat niets van het verhaal verloren hoefde te gaan.
 - Een opera is meestal een vrij lang theaterstuk. Zo'n tekstboekje is een goed hulpmiddel om de verhaallijn te volgen.

Maximumscore 1

- 17 In de Renaissance bestond grote interesse voor de klassieke oudheid / voor mythologische onderwerpen.

Maximumscore 1

- 18 Volgens de mythe was Orfeus een uitmuntend zanger en musicus. In *L'Orfeo* konden de muzikale kwaliteiten van de hoofdpersoon niet alleen worden geëtaleerd omdat dat gebruikelijk was voor het genre (opera), maar ook omdat die kwaliteiten deel uitmaakten van het personage.

Blok 3

Maximumscore 3

- 19 drie van de volgende:
- De term 'music-hall' duidt op muzikaal vermaak/variété.
 - De kleding van de danseres is spaarzaam, wat pikante scènes belooft.
 - De houding van de danseres belooft een swingende voorstelling.
 - De lachende gezichten en het hoedje op een oor beloven een hoop vrolijkheid.
 - Er zijn alleen zwarte mensen afgebeeld, wat een exotische sfeer belooft.

per juist antwoord

1

Schoolexamen ckv2 havo 2006-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 3 20 ☐ drie van de volgende: (<i>maatschappelijk/economisch</i>) • De welvaart nam toe, wat ertoe leidde dat mensen meer uitgingen om zich te vermaken.• De steden groeiden snel door migratie vanuit het platteland. Daardoor nam de toestroom toe naar amusements theater, dat hoofdzakelijk stedelijk vermaak was. en/of (<i>inhoudelijk/technisch</i>) • Het bood een (exotische) fantasiewereld / vlucht uit de werkelijkheid.• Het was laagdrempelig, gevarieerd en vrolijk / om te lachen.• Technische vernieuwingen, o.a. gebruik van elektrisch licht, zorgden in het theater voor aantrekkelijk spektakel.• Er werd snel ingespeeld op de actualiteit, waaraan een genre als de revue grote populariteit ontleende. per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 2 21 ☐ In het begin van de twintigste eeuw waren de arbeidsvoorwaarden nog niet zo goed geregeld als nu, zeker niet voor theatermensen, bijvoorbeeld (twee van de volgende): • revue-artisten en -technici moesten veel uren maken.• revue-artisten en -technici werden vaak onderbetaald.• de arbeidsomstandigheden waren minder gunstig; zo was hef- en tilapparatuur in het theater nog niet verplicht. per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 2 22 ☐ De antwoorden moeten de volgende strekking hebben: • Mise-en-scène maken is: bepalen waar iedereen en alles in een scène zich bevindt en op welk moment men zich verplaatst (wie, wat, waar, wanneer)• Regie is: bepalen hoe een tekst gezegd moet worden, hoe een acteur zich moet bewegen, welk effect bereikt moet worden; kortom: een spel laten spelen zoals de regisseur het bedacht heeft (waarom en hoe)	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 3 23 ☐ drie van de volgende: • (<i>kleding</i>) De kleding is vaak tuttig/cliché of juist extravagant.• (<i>grime</i>) Een man met lipstick e.d. heeft een clownesk effect.• (<i>motoriek</i>) overdreven gebaren/maniertjes• (<i>mimiek</i>) bekkentrekkerij• (<i>stem</i>) gekke hoge stemmetjes• (<i>zelfspot</i>) De mannen (zijzelf dus) worden belachelijk gemaakt.• (<i>omkering</i>) een man die zich als vrouw presenteert per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 2 24 ☐ • De musical heeft (veelal) een doorlopend verhaal • Bij cabaret zijn er minder uitvoerenden / zijn er minder verschillende decors / de cabaretier staat centraal	<u>1</u> <u>1</u>

Schoolexamen ckv2 havo 2006-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores

Maximumscore 2

- 25 drie van de volgende:
- De formule veranderde niet.
 - De muziek werd niet gemoderniseerd.
 - Men bleef bestaande teksten hergebruiken.
 - Komieken ontwikkelden zich niet op artistiek gebied.

Indien drie goed
Indien twee goed
Indien één/geen goed

2
1
0

Maximumscore 2

- 26 twee van de volgende:
- hoge cultuur/kunst*
- Om het te waarderen moet je moeite doen / er voor geleerd hebben / een bepaalde ontwikkeling hebben doorgemaakt.
 - Het wordt gemaakt door mensen die er een opleiding voor hebben genoten.
 - Het maakt (uitdrukkelijk) deel uit van een (kunst)historische traditie.
 - Het is elitair / hoort bij de 'bovenlaag' van de bevolking.

lage cultuur/kunst

Het is makkelijk toegankelijk / het komt je aangewaaid.

Om het te kunnen is een opleiding geen vereiste.

Het is losstaand amusement / een hype e.d.

Het is iets voor de massa / de maatschappelijk/sociaal lagere groepen.

per juist antwoord

1

Blok 4

Maximumscore 3

- 27 • *afbeelding 9*:
bevestiging identiteit / individuele boodschap
toelichting: Boodschap van een individu die door middel van zijn (bij)naam / tag / handtekening laat weten op een bepaalde plek te zijn geweest.
- *afbeelding 10*:
politieke boodschap
toelichting: Met deze afbeelding heeft een individu/groep kritiek geuit op de president van Amerika / De boodschap is, dat de president van Amerika het kwade vertegenwoordigt.
- *afbeelding 11*:
reactie op een reclameboodschap/aankondiging
toelichting: Keith Haring geeft (mild/ironisch) commentaar op het fenomeen circus, door het tekenen van een man met een dierenkop en een gedresseerd persoon / door een manfiguur ondergeschikt voor te stellen aan een hondfiguur / door een omgekeerde situatie te creëren, waarin de mens het beest is dat door een dier wordt gedresseerd.

1

1

1

Maximumscore 2

- 28 twee van de volgende:
- Spuitbussen zijn makkelijker mee te nemen dan potten verf en kwasten / spuitbusverf is snel droog / spuitbusverf kun je direct toepassen.
 - Een spuitbus is verf en kwast tegelijk; daarom kan snel worden gewerkt.
 - Met een spuitbus kan makkelijker een grote afbeelding worden gemaakt dan met bijvoorbeeld viltstiften, zodat de zichtbaarheid toeneemt.
 - Spuitbusverf hecht op vele soorten ondergronden.

per juist antwoord

1

Schoolexamen ckv2 havo 2006-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
29 ☐ • <i>voor</i> : De makers van graffiti brengen hun tekeningen zonder toestemming van eigenaren op gebouwen en andere objecten aan. Daarmee vernielen zij het ontwerp van de openbare ruimte	<u>1</u>
• <i>tegen</i> : De makers van graffiti voegen iets van kwaliteit toe aan de openbare ruimte, zonder gebouwen en/of objecten in ernstige mate aan te tasten of zinloos te vernielen	<u>1</u>
Maximumscore 1	
30 ☐ Nee, want (één van de volgende):	
• Het aanbrengen van graffiti verschafte hem juist de gelegenheid om direct contact met zijn publiek te hebben.	
• Hij vatte het aanbrengen van graffiti op als performance / een opvoering voor publiek.	
• Hij genoot er juist van dat zijn acties/tekeningen directe reacties aan zoveel mogelijk publiek ontlokten.	
Maximumscore 2	
31 ☐ twee van de volgende:	
• De Pop Shop bood een laagdrempelige toegang tot het werk van Haring.	
• Door zijn werk in massaproductie te nemen, kon Haring zijn werk goedkoop aanbieden en daardoor de verkoop stimuleren.	
• Haring maakte gebruik van merchandising, waardoor hij zijn werk op velerlei artikelen te koop kon aanbieden.	
• Gebruiksartikelen zijn makkelijk cadeau te doen, waardoor de verspreiding van / bekendheid met het werk van Haring vergroot werd.	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 2	
32 ☐ twee van de volgende:	
• (<i>herkenbare thema's</i>) Iedereen kan iets in het werk herkennen / de beeldtaal van Haring is abstract en figuratief tegelijk.	
• (<i>populaire beeldtaal</i>) De beeldtaal sluit aan bij de beeldtaal van de urban arts / street art / straatkunst / vrijetijdsbestedingen als dans.	
• (<i>eenvoudige vormtaal</i>) De figuren hebben de eenvoud van - populaire - stripfiguren/cartoons.	
• (<i>vrolijke vormtaal</i>) De vormen zijn rond / het werk is kleurrijk / de tekeningen suggereren beweging.	
per juist antwoord	<u>1</u>
Maximumscore 1	
33 ☐ één van de volgende:	
• (<i>zwart-witte kleurstelling</i>) De tekening van de in het wit geklede Haring wordt uitgevoerd met zwarte verf op een wit vlak. Het kostuum van Jones is zwart en er is bij hem een witte streep op zijn gezicht geschminkt.	
• (<i>werken in stilte</i>) Door het werken in stilte (ontbreken van muziek) wordt de aandacht van het publiek op het werk van de beide kunstenaars geconcentreerd.	
• (<i>lijnenspel</i>) Door middel van hun bewegingen creëren beide kunstenaars een abstract lijnenspel.	

Schoolexamen ckv2 havo 2006-II

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Maximumscore 2

34 □ Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

- *overeenkomst*: De beelden zijn beide opgebouwd uit getekende lijnen
- *verschil*, één van de volgende:

- Het werk van Haring (bodypainting buiten beschouwing gelaten) is tweedimensionaal, terwijl de computeranimaties de indruk van ruimtelijkheid/driedimensionaliteit wekken.
- Het werk van Haring heeft een grafische (ogenschijnlijk gedrukte) kwaliteit, terwijl de animatiebeelden een handmatig geschetste indruk maken.
- De figuren van Haring lijken (veelal) af / rondom dichtgemaakt, die in *Ghostcatching* zijn dat niet.

1

1

Maximumscore 1

35 □ Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

mee eens, bijvoorbeeld één van de volgende:

- Dans is gebonden aan het lichaam en daarom per definitie driedimensionaal. Verspreiding via een ander medium doet aan de driedimensionaliteit tekort.
 - De computertechnologie is nog niet ver genoeg ontwikkeld om de bewegingskwaliteit en de ruimtelijkheid van dans adequaat driedimensionaal weer te geven.
 - De interactie met de toeschouwer ontbreekt.
 - Bij deze computerbeelden ontbreekt de gelaatsuitdrukking, waardoor de beweging door de toeschouwer moeilijker is te interpreteren.
- of
- niet mee eens*, bijvoorbeeld één van de volgende:
- In het geval van *Ghostcatching* gaat het vooral om het weergeven van lijnenspel gebaseerd op dans. Dat lijnenspel kan goed driedimensionaal gesuggereerd worden met projectie op een tweedimensionale achtergrond.
 - Je ziet meteen dat het beweging/dans is, geen toneelspel of iets dergelijks.